

VALSTYBINIŲ AUDITŲ REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMAS IR STEBIMOS PROBLEMA

2016 m. rugsėjo 12 d. Nr. Y-8

Rekomendacijų įgyvendinimas – ypač svarbus valstybinio audito etapas. Ir teikdami rekomendacijas, ir stebėdami jų įgyvendinimą, įvairiomis priemonėmis siekiame didžiausio galimo valstybinio audito poveikio.

Šių metų pavasarį pirmą kartą parengėme ir Seimo Audito komitetui pateikėme rekomendacijų įgyvendinimo ataskaitą (2016-03-09 Nr. Y-3). Joje siekėme atkreipti dėmesį į svarbiausias viešojo sektoriaus sričių problemas, valstybinio audito rekomendacijų įgyvendinimo būklę, iššūkius jas įgyvendinant ir paskatinti kartu imtis aktyvesnių veiksmų gerinant viešojo sektoriaus valdymą ir veiklos efektyvumą. Komitetas apsvarstęs ataskaitą priėmė sprendimą (2016-04-06 Nr. 141-S-2) ir pasiūlė Lietuvos Respublikos Vyriausybei parengti ilgai neįgyvendinamų valstybinio audito rekomendacijų priemonių planą bei informuoti apie jo vykdymo rezultatus.

Šis ir kiti nuoseklūs aukščiausiosios audito institucijos veiksmai davė laukimą poveikį – audituotos institucijos aktyviau ėmėsi priemonių: įgyvendinta arba iš dalies įgyvendinta beveik 200 rekomendacijų, ilgai neįgyvendintų rekomendacijų skaičius sumažėjo perpus. Šiandien valstybinių auditų rekomendacijų įgyvendinimas siekia beveik 90 proc. ir tai išskirtinai geras rodiklis, tačiau mūsų tikslas, kad rekomendacijos būtų ne tik įgyvendinamos, bet ir įgyvendinamos laiku, sukurdamos didžiausią galimą poveikį.

Antroje Valstybės kontrolės rekomendacijų įgyvendinimo ataskaitoje teikiame aktualią informaciją apie rekomendacijų įgyvendinimo būklę 2016 metų rugsėjo mėn.:

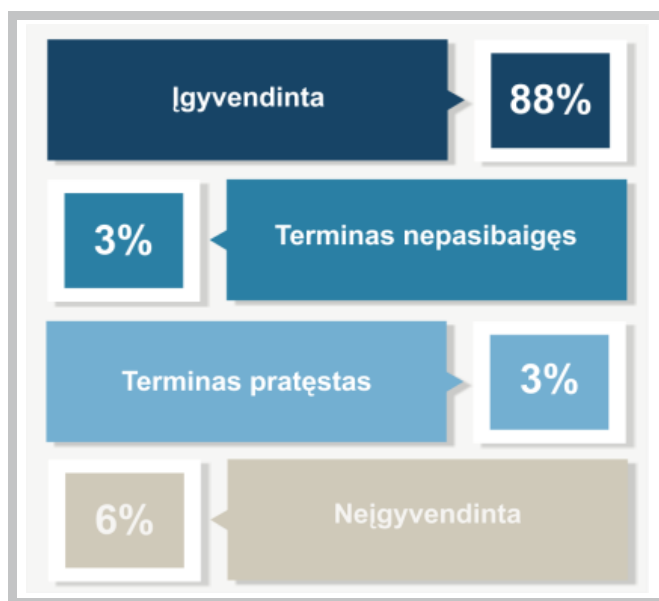
- pirmoje ataskaitos dalyje apibendriname informaciją apie 2010 m.–2016 m. I pusmetį teiktų rekomendacijų įgyvendinimo būklę;
- antroje dalyje pristatome valstybinių auditų poveikį, pasiektą per 2016 m. I pusmetį;
- trečioje dalyje įvardijame svarbias neįgyvendintas rekomendacijas, kurioms reikalingas didesnis dėmesys, įskaitant remiantis teiktomis rekomendacijomis parengtus teisės aktų projektus;
- ketvirtoje dalyje teikiame viešojo sektoriaus srityse auditorių stebimas problemas, reikalaujančias teigiamų pokyčių.

Artimiausiu metu planuojame duomenų apie teiktų rekomendacijų įgyvendinimą atvėrimą institucijos interneto svetainėje. Siekiame paskatinti visuomenę domėtis valstybinio audito rezultatais, egzistuojančiomis problemomis ir susipažinti su teiktomis valstybinių auditų rekomendacijomis ir jų įgyvendinimo eiga. Tai leis suprasti, kokie teigiami viešojo sektoriaus pokyčiai jau yra numatyti, ir reikalauti viešojo sektoriaus institucijų atsakomybės – įgyvendinti teiktas rekomendacijas. Tikime, kad tai paskatins institucijas imtis aktyvesnių veiksmų, įgyvendinant valstybinio audito rekomendacijas, ir padės visuomenei suprasti Valstybės kontrolės kaip aukščiausiosios audito institucijos vaidmenį viešajame sektoriuje ir jos kuriamą pridėtinę vertę teisėtam ir teisingam, į rezultatus orientuotam valstybės turto ir finansų valdymui.

1. REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMO BŪKLĖ 2010 M.–2016 M. I PUSMETIS

Nuolatos stebime ir fiksuojame rekomendacijų įgyvendinimo būklę, priemones, rezultatus ir poveikį, kaupiame ir analizuojame įgyvendinimo terminų atidėjimo ar neįgyvendinimo priežastis, todėl galime pateikti tikslius ir aktualius duomenis ne tik apie visas teiktas rekomendacijas, bet ir apie kiekvieną jų atskirai.

1 pav. 2010–2016 m. I pusr. auditų rekomendacijų įgyvendinimas, proc.

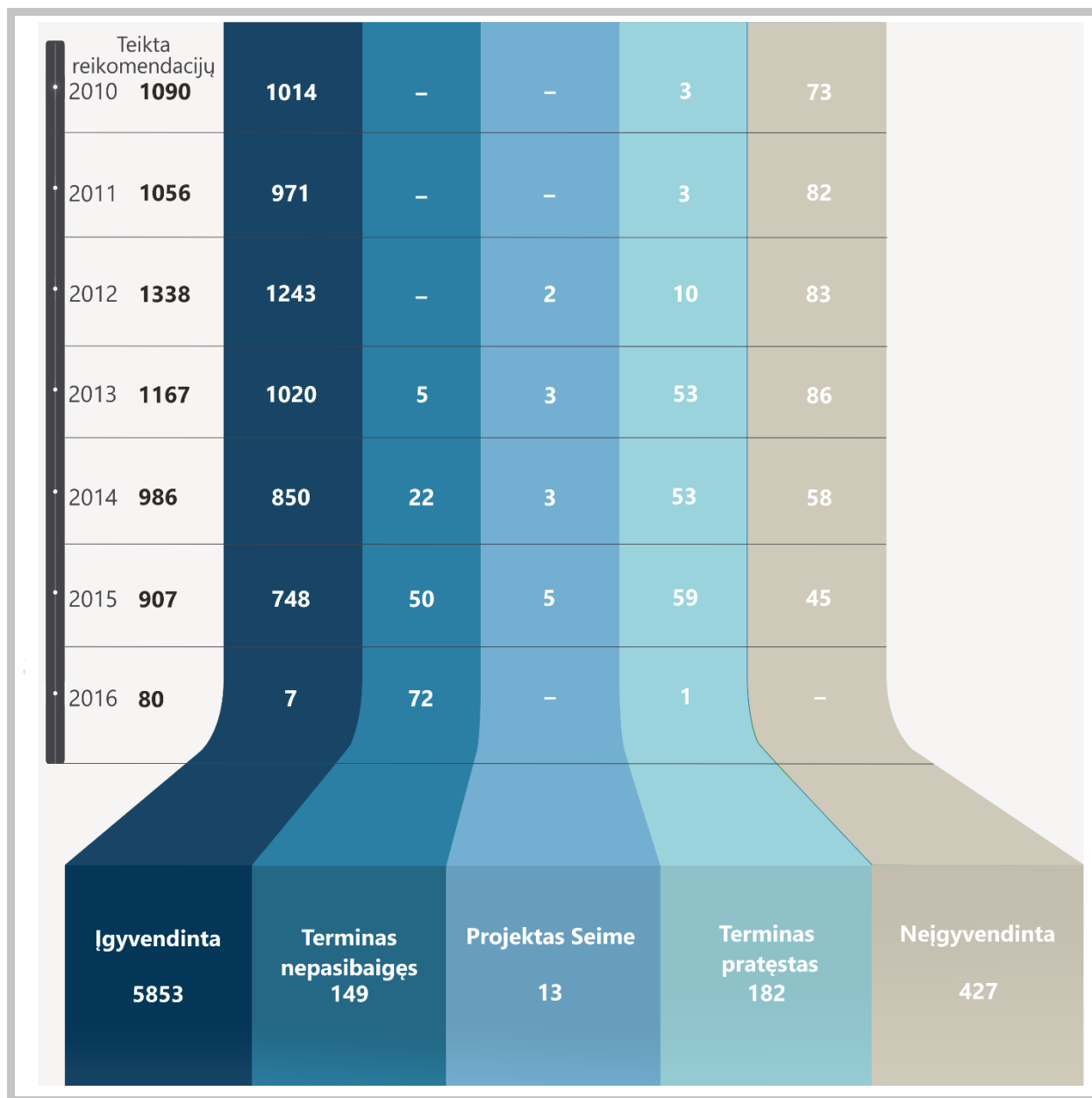
Šiuo metu stebime 344 rekomendacijų įgyvendinimą, kai kurios iš jų teiktos 2010 ir 2011 metais. Daugiausiai stebimų rekomendacijų šiuo metu yra savivaldos, Seimui ir Vyriausybei atskaitingų institucijų bei švietimo ir mokslo srityse.

Po pirmosios rekomendacijų įgyvendinimo ataskaitos, teiktos 2016 m. kovo mėnesį, stebimų (dar neįgyvendintų) rekomendacijų sumažėjo beveik ketvirtadaliu. Labiausiai jų sumažėjo sveikatos apsaugos, socialinės apsaugos ir darbo bei vidaus reikalų srityse.

Kita vertus, nuo 2016 m. kovo mėn. audituotos institucijos kreipėsi su prašymais pratęsti daugiau nei 100 (beveik 30 proc.) rekomendacijų įgyvendinimo terminus. Nuosekliai stebėsime jų įgyvendinimo progresą, tikėdamiesi pasiekti laukiamą poveikį, tačiau ilgas rekomendacijų įgyvendinimo laikotarpis nėra teigiama praktika, nes teigiami viešojo sektoriaus pokyčiai įvyksta vėliau, nei galėtų, ir didina riziką neatitikti esamų socialinių ir ekonominių sąlygų.

Rekomendacijų įgyvendinimas parodo audituojamo subjekto ir srities, kurioje jis veikia, siekį efektyvinti veiklą, įgyvendinant rekomendacijas prisidėti prie teigiamų pokyčių savo veiklos srityje. Ne visose viešojo sektoriaus srityse vienodai sekasi įgyvendinti rekomendacijas – dalis jų lieka neįgyvendintos. Neįgyvendintų rekomendacijų, kurios, pasikeitus situacijai, tampa neaktualios, ir tų, kurias atmeta audituoti subjektai, stebėsena yra nutraukiama. Jos sudaro apie 6 proc. visų rekomendacijų. Pastaruoju metu stebime neįgyvendintų rekomendacijų skaičiaus mažėjimą.

2 pav. 2010–2016 m. I pusm. teiktų rekomendacijų įgyvendinimo būklė (sk.).

1 lentelė. 2010–2016 m. I pusm. teiktų rekomendacijų įgyvendinimas viešojo sektoriaus srityse (sk.).

Teiktos rekomendacijos	Įgyvendintos rekomendacijos	Stebimos rekomendacijos	Neįgyvendintos rekomendacijos	Stebimų ir neįgyvendintų rekomendacijų pateikimo metai
Vietos savivalda				
1119	996	76	47	13 – 2010 m. 9 – 2011 m. 11 – 2012 m. 43 – 2013 m. 34 – 2014 m. 12 – 2015 m. 1 – 2016 m.
		9 – nepasibaigęs pradinis terminas 67 – terminas pratęstas	7 – atmesta subjekto 18 – nebeaktualu 22 – kitos priežastys	
Kiti (Seimui ir Vyriausybei atskaitingos ir kitos institucijos)				
348	254	52	42	8 – 2010 m. 14 – 2011 m. 6 – 2012 m. 16 – 2013 m. 17 – 2014 m. 23 – 2015 m. 10 – 2016 m.
		20 – nepasibaigęs pradinis terminas 3 – projektas registruotas Seime 29 – terminas pratęstas	7 – atmesta subjekto 9 – nebeaktualu 26 – kitos priežastys	
Švietimas ir mokslas				
821	742	43	36	6 – 2010 m. 4 – 2011 m. 4 – 2012 m. 15 – 2013 m. 10 – 2014 m. 15 – 2015 m. 25 – 2016 m.
		30 – nepasibaigęs pradinis terminas 13 – terminas pratęstas	7 – atmesta subjekto 19 – nebeaktualu 10 – kitos priežastys	
Valstybės turto ir finansų valdymas				
527	447	27	53	19 – 2010 m. 9 – 2011 m. 10 – 2012 m. 12 – 2013 m. 13 – 2014 m. 12 – 2015 m. 5 – 2016 m.
		17 – nepasibaigęs pradinis terminas 10 – terminas pratęstas	5 – atmesta subjekto 36 – nebeaktualu 12 – kitos priežastys	
Sveikatos apsauga				
423	357	15	51	4 – 2010 m. 7 – 2011 m. 10 – 2012 m. 19 – 2013 m. 13 – 2014 m. 8 – 2015 m. 5 – 2016 m.
		9 – nepasibaigęs pradinis terminas 6 – terminas pratęstas	14 – atmesta subjekto 15 – nebeaktualu 22 – kitos priežastys	
Vidaus reikalai				
756	697	28	31	2 – 2010 m. 2 – 2011 m. 5 – 2012 m. 6 – 2013 m. 7 – 2014 m. 26 – 2015 m. 12 – 2016 m.
		21 – nepasibaigęs pradinis terminas 7 – terminas pratęstas	10 – atmesta subjekto 16 – nebeaktualu 5 – kitos priežastys	

Teiktos rekomendacijos	Igyvendintos rekomendacijos	Stebimos rekomendacijos	Neįgyvendintos rekomendacijos	Stebimų ir neįgyvendintų rekomendacijų pateikimo metai
Socialinė apsauga ir darbas				
435	388	29	18	3 – 2011 m. 8 – 2012 m. 4 – 2013 m. 18 – 2014 m. 14 – 2015 m.
		13 – nepasibaigęs pradinis terminas 9 – projektas registruotas Seime 7 – terminas pratęstas	6 – atmesta subjekto 3 – nebeaktuali 9 – kitos priežastys	
Teisingumas				
345	312	18	15	3 – 2010 m. 1 – 2011 m. 2 – 2012 m. 5 – 2013 m. 5 – 2014 m. 14 – 2015 m. 3 – 2016 m.
		5 – nepasibaigęs pradinis terminas 1 – projektas registruotas Seime 12 – terminas pratęstas	6 – atmesta subjekto 2 – nebeaktuali 7 – kitos priežastys	
Valstybės ūkis ir rinkos kontrolė				
273	243	12	18	7 – 2010 m. 2 – 2011 m. 4 – 2012 m. 2 – 2013 m. 4 – 2015 m. 11 – 2016 m.
		12 – nepasibaigęs pradinis terminas	15 – nebeaktuali 3 – kitos priežastys	
Aplinkos apsauga				
365	322	4	39	1 – 2010 m. 3 – 2011 m. 20 – 2012 m. 11 – 2013 m. 5 – 2014 m. 3 – 2015 m.
		3 – nepasibaigęs pradinis terminas 1 – terminas pratęstas	8 – atmesta subjekto 25 – nebeaktuali 6 – kitos priežastys	
Kultūra				
430	401	7	22	2 – 2010 m. 15 – 2011 m. 2 – 2012 m. 1 – 2013 m. 5 – 2014 m. 4 – 2015 m.
		1 – nepasibaigęs pradinis terminas 6 – terminas pratęstas	11 – atmesta subjekto 5 – nebeaktuali 6 – kitos priežastys	
Nacionalinis saugumas ir gynyba				
155	130	9	16	9 – 2011 m. 3 – 2012 m. 1 – 2013 m. 2 – 2014 m. 10 – 2015 m.
		4 – nepasibaigęs pradinis terminas 5 – terminas pratęstas	9 – atmesta subjekto 4 – nebeaktuali 3 – kitos priežastys	

Teiktos rekomendacijos	Įgyvendintos rekomendacijos	Stebimos rekomendacijos	Neįgyvendintos rekomendacijos	Stebimų ir neįgyvendintų rekomendacijų pateikimo metai
Transportas ir komunikacijos				
242	219	7 1 – nepasibaigęs pradinis terminas 6 – terminas pratęstas	16 1 – atmesta subjekto 11 – nebeaktuali 4 – kitos priežastys	7 – 2010 m. 4 – 2011 m. 1 – 2012 m. 1 – 2013 m. 2 – 2014 m. 8 – 2015 m.
Žemės ūkis				
208	186	9 3 – nepasibaigęs pradinis terminas 6 – terminas pratęstas	13 5 – atmesta subjekto 7 – nebeaktuali 1 – kitos priežastys	3 – 2010 m. 7 – 2012 m. 5 – 2013 m. 3 – 2014 m. 4 – 2015 m.
Užsienio reikalai				
94	84	6 6 – terminas pratęstas	4 1 – atmesta subjekto 3 – nebeaktuali	3 – 2012 m. 6 – 2013 m. 1 – 2014 m.
Energetika				
83	75	2 1 – nepasibaigęs pradinis terminas 1 – projektas registruotas Seime	6 2 – atmesta subjekto 3 – nebeaktuali 1 – kitos priežastys	1 – 2010 m. 3 – 2011 m. 1 – 2014 m. 2 – 2015 m. 1 – 2016 m.

Didžiausias rekomendacijų įgyvendinimo poveikis yra tada, kai jos įgyvendinamos laiku – per pirmą su audituojamaisiais sutartą laikotarpį. Tokios rekomendacijos sudaro apie 60 proc. visų įgyvendintų valstybinių auditų rekomendacijų. Siekiame, kad šis procentas nuosekliai didėtų.

Lyginant viešojo sektoriaus sritis, daugiausiai per pirmą sutartą terminą (2010–2016 m.) įgyvendinta teisingumo (78,7 proc.), savivaldos (68,6 proc.), valstybės ūkio ir rinkos kontrolės (68,5 proc.) srityse.

3 pav. 2010–2016 m. I pusm. Teiktos ir laiku įgyvendintos rekomendacijos (proc.)

Rekomendacijų įgyvendinimo stebėseną vykdoma ir rezultatai kinta nuolat, todėl aktualią, jus dominančią, informaciją galima gauti kreipiantis į Valstybės kontrolės Audito plėtros departamento Strateginio planavimo ir analizės skyrių el. paštu kristina.jakstonyte@vkontrole.lt.

2. STEBIMAS REKOMENDACIJŲ POVEIKIS 2016 M. I PUSMETIS

Aukščiausiosios audito institucijos veiklos rezultatų nulemti teigiami viešojo sektoriaus pokyčiai yra vienas iš mūsų strateginių tikslų. Stebėdami valstybinių auditų rekomendacijų įgyvendinimą, matome, kad paskatinome viešojo sektoriaus institucijas ir įstaigas rezultatyviau ir efektyviau organizuoti savo veiklos procesus, keisti ir priimti reikiamus teisės aktus, taupyti valstybės biudžeto lėšas. Rekomendacijų įgyvendinimas yra nuolatinis procesas, o jų poveikis ilgalaikis, todėl ir jų įgyvendinimas reikalauja nuoseklių, strateginių sprendimų. 2016 m. I pusmetį fiksavome ne vienos 2010–2015 metų laikotarpiu teiktos rekomendacijos įgyvendinimą.

2 lentelė. 2016 m. I pusmetį įgyvendintų rekomendacijų poveikis.

Problema/rekomendacija	Igyvendinimo priemonės ir poveikis
<p>Gerės kompleksinė pagalba vaikui ir šeimai ir kita pagalba vaiko atstovams, kai vaikui paskirta minimalios priežiūros priemonė</p>	
<p>Vaiko, kuriam skirta minimali priežiūros priemonė, atstovams pagalbos priemonės nėra reglamentuotos, todėl skiriama pagalba gali būti nepakankama, o minimalių priežiūros priemonių rezultatas – trumpalaikis arba nepasiektas</p> <p>Siekiant didesnio vaiko minimalios priežiūros priemonių poveikio, rekomendavome reglamentuoti pagalbos šeimai ir kitiems vaiko atstovams priemones.</p> <p><i>2015-07-15 audito ataskaita Nr. VA-P-20-7-8-1 „Ar vaiko minimalios priežiūros priemonės užtikrina pagalbą vaikui“</i></p>	<p>Priimtas Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros 2016-06-29 įstatymo Nr. X-1238 pakeitimo įstatymas Nr. XII-2535. Reglamentuota kompleksinė pagalba vaikui ir šeimai, kai vaikui paskirta minimalios priežiūros priemonė ir kita pagalba vaiko atstovams, o tai reiškia, kad pagalbą gaus ne tik vaikas, bet ir jo atstovai.</p> <p>Taip pat yra numatytas tarpinstitucinio bendradarbiavimo koordinadorius, kuris turėtų koordinuoti pagalbos vaiko atstovams, kai vaikui skiriamos minimalios ar vidutinės priežiūros priemonės arba auklėjamojo poveikio priemonė, teikimą savivaldybėje.</p>
<p>Bus parenkamos kiekvieno asmens poreikius atitinkančios socialinės paslaugos</p>	
<p>Sprendimas skirti asmeniui konkrečią socialinę paslaugą priklauso nuo socialinio darbuotojo subjektyvaus vertinimo ir savivaldybėje esančios paslaugų infrastruktūros, nes nėra aiškių kriterijų, kada gali būti siūloma viena ar kita paslauga.</p> <p>Rekomendavome tobulinti teisės aktus:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ numatyti, kad socialinis darbuotojas, įvertinęs senyvo amžiaus asmens socialinės globos poreikį, išvadoje dėl rekomenduojamų socialinių paslaugų skyrimo prioritetą teiktų alternatyvioms ilgalaikėi socialinei globai institucijoje socialinėms paslaugoms; ■ numatyti, kad socialinis darbuotojas, išvadoje dėl rekomenduojamų socialinių paslaugų pasiūlęs skirti asmeniui ilgalaikę socialinę globą institucijoje, turi nurodyti priežastis, kodėl nesiūlomos alternatyvios socialinės paslaugos; ■ asmens, kuriam reikia socialinių paslaugų, prašymo formoje numatyti galimybę nurodyti pageidaujamą ilgalaikės socialinės globos paslaugas teikiančią įstaigą. <p><i>2015-06-30 audito ataskaita Nr. VA-P-10-9-10 „Ar teikiamos socialinės paslaugos tenkina didėjančius senyvo amžiaus asmenų poreikius“</i></p>	<p>Pakeistas Asmens (šeimoms) socialinių paslaugų poreikio nustatymo ir skyrimo tvarkos aprašas, kuriame nurodyta, kad, vertinant asmens socialinių paslaugų poreikį, prioritetas teikiamas alternatyvioms ilgalaikėi socialinei globai paslaugoms, teikiamoms bendruomenėje: socialinei priežiūrai, trumpalaikėi socialinei globai, dienos socialinei globai asmens namuose, dienos centre. Tokiomis paslaugomis gali pasinaudoti daugiau senyvo amžiaus asmenų.</p> <p>Jei, nustačius asmens socialinių paslaugų poreikį, padaroma išvada, kad bendrųjų socialinių paslaugų ar socialinės priežiūros asmeniui nepakanka, atliekamas asmens socialinės globos poreikio nustatymas.</p> <p>Pakeitus Senyvo amžiaus asmens bei suaugusio asmens su negalia socialinės globos poreikio nustatymo metodiką, socialinio darbuotojo išvadoje (jei siūloma asmeniui teikti ilgalaikę socialinę globą institucijoje), nuo šiol turi būti nurodytos ir alternatyvios ilgalaikėi socialinei globai institucijoje paslaugos bei įvardytos priežastys, dėl kurių nesiūloma jų teikti.</p>

Problema/rekomendacija

Igyvendinimo priemonės ir poveikis

Bus užtikrinamas saugesnis mokinių vežimas mokykliniais (geltonaisiais) autobusais

Audituotose savivaldybėse nebuvo užtikrinta, kad mokiniai šiais autobusais būtų pavežami taip, kaip tai nustatyta Kelių eismo taisyklėse (8 proc. savivaldybių administracijos direktorių įsakymais patvirtintų maršrutų buvo numatyta vežti daugiau mokinių, nei yra sėdimų vietų, o 22 proc. maršrutų mokiniai vežti be lydinčio asmens ir vairuotojui neatliekant lydinčio asmens funkcijų). Kiekviena savivaldybė turėjo savo praktiką, bet vienoda vežimo tvarka iki šiol nebuvo nustatyta ir įteisinta.

Siekiant, kad mokiniai geltonaisiais autobusais būtų vežami saugiai, rekomendavome parengti ir įteisinti rekomendacijas (tvarką) savivaldybėms dėl lydinčio asmens ir kitų reikalavimų saugiam mokinių vežimui organizuoti ir vykdyti.

2016-03-15 audito ataskaita Nr. VA-P-50-1-2 „Ar pasiekti mokyklų aprūpinimo geltonaisiais autobusais programų tikslai“

Pakeista Švietimo įstatymo 36 straipsnio 1 dalis: nustatyta, kad mokinių vežimo mokykliniu (geltonuoju) autobusu tvarką nustato švietimo ir mokslo ministras.

Ministro įsakymu patvirtintame Mokinių vežimo mokykliniu (geltonuoju) autobusu tvarkos apraše nustatyta, kaip sudaryti saugų ir patogų maršrutą, numatyti saugias sustojimo vietas, už ką konkrečiai atsakingas mokyklos savininkas, vadovas, mokyklinio autobuso vairuotojas. Numatyta, kad ikimokyklinukus ir negalią turinčius mokinius, negalinčius savarankiškai vaikščioti, visą kelią nuo mokyklos iki autobuso, taip pat nuo autobuso iki mokyklos ir iš jos turi lydėti suaugęs asmuo. Apraše taip pat nustatyta, kokiais tikslais gali būti naudojami mokykliniai (geltonieji) autobusai.

Bus efektyviau planuojamas ir vykdomas visuomenės sveikatos stiprinimas savivaldybėse

Nustatant visuomenės sveikatos stiprinimo paslaugų poreikį savivaldybėse, nepanaudojami visuomenės sveikatos stebėsenos duomenys, neatliekamos gyventojų tikslinės apklausos, nepakanka gyvensenos tyrimų, todėl savivaldybių visuomenės sveikatos priežiūros tikslai nėra aiškiai apibrėžiami, nenustatomi bendruomenės sveikatos stiprinimo uždaviniai, vykdytinos priemonės.

Siekiant užtikrinti paslaugų prieinamumą ir kokybę, rekomenduota organizuoti ar koordinuoti gyvensenos tyrimus savivaldybėse.

2015-03-10 audito ataskaita Nr. VA-P-10-2-3 „Visuomenės sveikatos stiprinimo organizavimas savivaldybėse“

Parengtos metodinės rekomendacijos „Gyvensenos tyrimų organizavimas ir vykdymas savivaldybėse“, klausimynai joms vykdyti ir duomenų suvedimo formos ir paskelbtos Higienos instituto interneto svetainėje.

Pagal parengtą metodiką ir klausimynus ne rečiau nei kas 4 metus nuo 2016 m. turi būti vykdomi penktų, septintų ir devintų (pirmų gimnazijos) klasių mokinių gyvensenos tyrimai, nuo 2018 m. bus vykdomi suaugusių savivaldybės gyventojų gyvensenos tyrimai. Tyrimus koordinuoja, atlieka gautų duomenų analizę, parengia gyvensenos rodiklių suvestinę ataskaitą ir rengia mokymus Higienos institutas.

Apie planuojamą pagal šią metodiką vaikų gyvensenos tyrimą raštu informuotos savivaldybių administracijos ir Visuomenės sveikatos biurai.

Higienos institutas iš 57 savivaldybių surinko planuojamas apklausti penktokų, septintokų ir devintokų imtis, dalyje savivaldybių pradedamas duomenų rinkimas.

Griežtės gydytojų atsakomybė dėl pateiktų neteisingų duomenų apie neįgalumo ir darbingumo nustatymą

Asmens sveikatos priežiūros įstaigos ne visada užtikrina siuntimų į Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybą išsamumą, o gydytojams, pateikusiems neteisingus medicininius duomenis, nėra nustatyta atsakomybės taikymo tvarka, todėl rekomendavome nustatyti gydytojo, pateikusio tarnybai neteisingus medicininius duomenis, atsakomybės taikymo tvarką.

2012-12-20 audito ataskaita Nr. VA-P-10-1-18 „Objektyvus neįgalumo ir darbingumo lygio nustatymas ir efektyvi profesinė rehabilitacija – vis dar siektinas tikslas“

Igyvendinant rekomendaciją pakeisti trys socialinės apsaugos ir darbo ministro, sveikatos apsaugos ministro ir švietimo ir mokslo ministro įsakymai, kuriuos patvirtinus, nustatyta gydytojo, Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybai pateikusių neteisingus medicininius duomenis, atsakomybės taikymo tvarka. Atlikus išsamų tyrimą ir nustačius, kad gydytojas pateikė neteisingus duomenis (objektyvūs duomenys paneigia asmeniui nustatytą diagnozę ar būklės sunkumą), t. y. padarė šurkštų pažeidimą, gali būti sustabdytas gydytojo licencijos galiojimas.

Parengtas ir sveikatos apsaugos ministro įsakymu patvirtintas Medicinos praktikos licencijavimo taisyklių patvirtinimo pakeitimas: numatyta, kad licencijos galiojimas gali būti sustabdytas, jeigu licencijos turėtojas šurkščiai arba du ar daugiau kartų per kalendorinius metus pažeidžia bent vieną iš Medicinos praktikos įstatymo 10 str. 4–11 punktuose nustatytų profesinių pareigų.

Privalomojo sveikatos draudimo fondo lėšų naudojimas taps aiškesnis ir tikslingesnis

Įstatymas nustato baigtinį Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto išlaidų sąrašą, į kurį įtrauktas valstybinių bei savivaldybių sveikatos programų finansavimas. Sveikatos apsaugos ministerija nebuvo apibrėžus tokių programų sąvokos ir finansavimo kriterijų, o Valstybinė ligonių kasa praplėtė atitinkamo išlaidų straipsnio lėšomis finansuotinių sveikatos programų ir kitų išlaidų sąrašą. Dėl to negalėjome patvirtinti, kad fondo lėšos sveikatos programoms ir kitoms sveikatos draudimo išlaidoms (dalis iš 59 774,5 tūkst. Eur) panaudotos teisėtai.

Siekiant užtikrinti skaidresnį ir tikslingesnį fondo lėšų panaudojimą, rekomendavome reglamentuoti sveikatos programų, finansuojamų tik fondo lėšomis, sąvoką, rengimo, finansavimo, įgyvendinimo ir kontrolės tvarką.

2015-09-25 audito ataskaita Nr. FA-P-10-8-29 „Dėl 2014 m. Privalomojo sveikatos draudimo fonde atlikto finansinio (teisėtumo) audito rezultatų“

Sveikatos apsaugos ministro įsakymu patvirtintas Sveikatos programų, finansuojamų Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšomis, rengimo finansavimo, įgyvendinimo ir kontrolės tvarkos aprašas.

Nustatyta tvarka padės aiškiai identifikuoti fondo lėšų, skirtų sveikatos programų finansavimui, panaudojimo kriterijus ir leis įvertinti jų panaudojimo teisėtumą bei efektyviau naudoti lėšas, sveikatos programoms finansuoti.

Bus veiksmingiau ginamas viešasis interesas

Valstybės institucijų veiklą reglamentuojančiuose įstatymuose nustatyti atvejai, kai jos gali kreiptis į teismą dėl viešojo intereso gynimo, tačiau tokie atvejai nustatyti ne visose valstybės institucijoms priskirtose veiklos srityse. Tokiais atvejais valstybės institucijos, nustačiusios galimus viešojo intereso pažeidimus joms priskirtose veiklos srityse, turi kreiptis į prokuratūrą, prašydamos, kad prokuroras kreiptųsi į teismą dėl viešojo intereso gynimo. Kreipiantis į prokuratūrą, ilgėja viešojo intereso gynimo procesas, netaupiai naudojami žmogiškieji ištekliai.

Rekomendavome išplėsti valstybės institucijų, kurioms įstatymais suteikta teisė kreiptis į teismą dėl viešojo intereso gynimo, įgaliojimus, kad, nustačiusios pažeidimus priskirtose veiklos srityse, jos turėtų galimybę efektyviai ginti viešąjį interesą.

2014-05-23 audito ataskaita Nr. VA-P-40-1-6 „Viešojo intereso gynimo organizavimas“

Seimui 2016-06-30 priėmus Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo Nr. I-733 2, 5, 8, 18, 22, 23 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 23-1 straipsniu įstatymą ir Lietuvos Respublikos miškų įstatymo Nr. I-671 2, 4, 5, 7 ir 11 straipsnių pakeitimo įstatymą, Kultūros paveldo departamentui ir Valstybinei miškų tarnybai suteikti įgaliojimai kreiptis į teismą, siekiant apginti viešąjį interesą nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos srityje ir valstybinių miškų apsaugos srityje.

Sudarytos teisinės prielaidos operatyviau ginti viešąjį interesą nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos ir valstybinių miškų apsaugos srityse ir taupiau tam tikslui panaudoti žmogiškuosius išteklius.

Pastebėjimas: Seime įregistruotas Lietuvos Respublikos žemės įstatymo Nr. I-446 32 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas (XIIP-3480(2)), kuriuo siūloma Nacionalinei žemės tarnybai suteikti teisę kreiptis į teismą dėl viešojo intereso gynimo valstybinės žemės naudojimo, valdymo bei disponavimo ja srityje. Projektas Seimo posėdyje dar nesvarstytas.

Bus efektyviau išieškamos valstybės naudai priteistos sumos

Valstybinei mokesčių inspekcijai (VMI) pavesta atstovauti valstybei teismų sprendimų vykdymo procese, kai turi būti išieškamos valstybės naudai priteistos pinigų sumos. Tačiau VMI ne visada valdo informaciją apie viešojo intereso gynimo bylose teismų priimtus sprendimus ir dėl to ne visais atvejais užtikrinamas jų išieškojimas.

Rekomendavome inicijuoti Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo pakeitimą, kad administraciniai teismai, kaip ir bendrosios kompetencijos teismai, vykdomuosius raštus Valstybinei mokesčių inspekcijai išduotų be jos prašymo.

2014-05-23 audito ataskaita Nr. VA-P-40-1-6 „Viešojo intereso gynimo organizavimas“

2016-06-02 priėmus naujos redakcijos Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymą, Valstybinei mokesčių inspekcijai administraciniai teismai privalės pateikti visus vykdomuosius raštus dėl valstybės naudai priteistų pinigų sumų be jos prašymo ir taip užtikrintas tinkamas jų išieškojimas.

Miško žemė ir miškai bus apskaityta tinkama verte

Pagal Miškų įstatymą, vertinant miškų urėdijų kapitalą, miško žemė ir miškas vertine išraiška į apskaitą neįtraukiami, nors kita valstybei nuosavybės teise priklausanti ne miško žemė turi būti vertinama tikrąja verte, registruojama apskaitoje ir nurodoma finansinėse ataskaitose.

Rekomendavome inicijuoti teisės aktų pakeitimus, kurie leistų užtikrinti, kad valstybei nuosavybės teise priklausančio turto (miško žemės ir miško) vertė būtų apskaitoma finansinėse ataskaitose.

2010-03-31 audito ataskaita Nr. VA-P-20-1-7 „Valstybinių miškų ūkio veikla“

Seimas 2016 m. birželio mėn. priėmė Miškų įstatymo pakeitimus. Siekiant Miškų įstatymo ir Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo nuostatų tarpusavio darnos, kartu buvo priimtas ir Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo pakeitimo įstatymas. Sudarytos teisinės prielaidos valstybinių miškų (miško žemės ir medynų) vertę apskaičiuoti vadovaujantis Vyriausybės patvirtinta metodika ir buhalterinėje apskaitoje registruoti vadovaujantis Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymu. Nuo 2016 m. spalio 1 d. įsigaliojus minėtų įstatymų nuostatomis, Generalinė miškų urėdija savo apskaitoje turėtų užregistruoti valstybinių miškų vertę.

Valstybės ir savivaldybių institucijų interneto svetainėse bus pateikiama tikslesnė ir aktualesnė informacija

Valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos privalo turėti Vyriausybės patvirtintus reikalavimus atitinkančią interneto svetainę, kurioje teiktų informaciją apie savo funkcijas, struktūrą, informacijos teikimui skirtos informacijos rodyklę, kitą teisės aktais nustatytą informaciją. Kai kurių įstaigų interneto svetainės teisės aktų reikalavimus atitinka 11,1–23,2 proc. ir šie rodikliai negerėja trejus metus iš eilės arba gerėja labai nedaug.

Rekomendavome inicijuoti reikalingus teisės aktų pakeitimus, kad būtų užtikrintas efektyvus nustatytų trūkumų šalinimas įstaigose, kuriose interneto svetainės neatitinka teisės aktų reikalavimų.

2015-07-15 audito ataskaita Nr. VA-P-20-7-8-1 „Dėl Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijoje atlikto finansinio (teisėtumo) audito rezultatų“

Vyriausybė 2016-06-22 nutarimu Nr. 642 įpareigojo valstybės ir savivaldybių institucijas ir įstaigas ne vėliau kaip iki einamųjų metų spalio 1 d. pašalinti valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų interneto svetainių trūkumus pagal Informacinės visuomenės plėtros komiteto parengtus ir jo interneto svetainėje paskelbtus analizės rezultatus ir apie atliktus veiksmus raštu informuoti Informacinės visuomenės plėtros komitetą.

Bus kokybiškiau rengiamos gyvūnų selekcinės programos ir efektyviau vykdoma valstybinė veislininkystės priežiūra

Dalyje pripažintų veislininkystės institucijų selekcijos programų nebuvo nurodytas programos įgyvendinimo laikotarpis, programų tikslai neatitiko strateginių veislininkystės plėtros tikslų, nenurodytos konkrečios priemonės ir tikslų pasiekimo vertinimo kriterijai, jų reikšmės.

Siekiant efektyviau vykdyti valstybinę veislininkystės priežiūrą ir mažinti administravimo našą ūkio subjektui, rekomendavome patvirtinti selekcijos programų rengimo metodines rekomendacijas: numatyti esminius jų turinio aspektus.

2015-09-24 audito ataskaita Nr. VA-P-10-1-12 „Ūkinių gyvūnų veislininkystės plėtra“

Valstybinės gyvulių veislininkystės priežiūros tarnybos viršininko įsakymu patvirtintos Veisimo programų rengimo rekomendacijos.

Pagal rekomendacijas buvo parengtos dvi gyvūnų selekcinės programos: Žemaitukų veislės arklių 2016–2021 m. (jau patvirtinta) ir Prancūzų ristūnų (pateikta tarnybai svarstyti, teikti pastabas ir pasiūlymus).

3. NEĮGYVENDINTOS SVARBIOS REKOMENDACIJOS

Įgyvendinti rekomendacijas sutartais terminais ir priemonėmis pavyksta ne visada. Kartais pritrūksta aktyvių audituojamųjų subjektų veiksmų, politinės valios, tačiau tokių rekomendacijų svarba nesumenksta. Šioje ataskaitos dalyje norime atkreipti dėmesį į dar neįgyvendintas, bet, mūsų nuomone, svarbias rekomendacijas, kurių įgyvendinimui būtinas didesnis ir audituoto subjekto, ir kitų suinteresuotų šalių dėmesys.

3 lentelė. Reikšmingos dar neįgyvendintos rekomendacijos, teiktos 2010–2016 m.

<p>1. REKOMENDACIJA: Siekiant užtikrinti nukentėjusiųjų asmenų apsaugą, tobulinti smurtą patyrusio asmens apsaugos užtikrinimo priemonių skyrimo tvarką taip, jog sprendimai dėl minėtų priemonių skyrimo būtų priimami, įvertinus pakartotinio smurto rizikos laipsnį ir paskirtas kardomąsias priemones</p> <p>2015-05-15 audito ataskaita Nr. VA-P-40-1-8 „Apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje organizavimas“.</p> <p>Rekomendacija pateikta Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai.</p>		
Nustatyta problema	Neįgyvendinimo priežastys	Terminas atidėtas
Nesudarytos pakankamos teisinės prielaidos, kad tinkamomis priemonėmis būtų užtikrinta smurtą artimoje aplinkoje patyrusių asmenų apsauga tais atvejais, kai jiems tokia apsauga yra reikalinga.	Įgyvendinant rekomendaciją buvo parengtas ir Seime 2016-06-30 registruotas Lietuvos Respublikos apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje įstatymo Nr. XI-1425 4, 5, 7, 8 ir 9 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas (XIIP-4593). Juo siūloma tobulinti smurtą patyrusio asmens apsaugos užtikrinimo priemonių taikymo tvarką. Įstatymo projektas Seimo posėdyje dar nesvarstytas.	Pradinis terminas: 2016-01-31 Terminas atidėtas iki: 2016-10-01
<p>2. REKOMENDACIJA: Siekiant, kad visiems smurtą artimoje aplinkoje patyrusiems asmenims nedelsiant po smurto įvykio būtų suteikta pagalba, tobulinti pagalbos organizavimo sistemą taip, kad būtų nustatytas konkretus terminas, per kurį vaiko teisių apsaugos skyriai, gavę iš policijos informaciją apie vaikus, kurie patyrė smurtą, buvo jo liudininkai ar gyvena aplinkoje, kurioje buvo smurtauta, turi susisiekti su minėtais vaikais (jų atstovais)</p> <p>2015-05-15 audito ataskaita Nr. VA-P-40-1-8 „Apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje organizavimas“.</p> <p>Rekomendacija pateikta Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai.</p>		
Nustatyta problema	Neįgyvendinimo priežastys	Terminas atidėtas
Vaiko teisių apsaugos skyrius, gavęs pranešimą iš policijos, turi inicijuoti būtinos pagalbos vaikui suteikimą, tačiau teisės aktais nenustatytas terminas, per kurį turėtų susisiekti su vaiku. Audituoti vaiko teisių apsaugos skyriai išanalizuotais atvejais su vaikais (jų atstovais), apie kuriuos jiems pranešė policija, susisiekė vidutiniškai per 6 kalendorines dienas. Delsiant susisiekti su smurtą artimoje aplinkoje patyrusiais vaikais, didėja rizika, kad jie laiku negaus reikalingos pagalbos.	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija 2016-01-06 raštu Nr. (18.6-43)SD-45 Valstybės kontrolei pateikė prašymą atidėti rekomendacijos įgyvendinimą, siejant jos įgyvendinimą su Seime registruoto Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo Nr. I-1234 pakeitimo įstatymo projekto (XIIP-2931) ir jam įgyvendinti reikalingų poįstatyminių teisės aktų priėmimu. Įstatymo projektas Seimo posėdyje dar nesvarstytas.	Pradinis terminas: 2016-01-31 Terminas atidėtas iki: 2016-07-01 2016-12-31

3. REKOMENDACIJA: Įvertinti, ar visų GMP stočių, kurioms centralizuotas paslaugas teikia GMP dispečerinių tarnybos, naudojama programinė ir aparatinė įranga yra pakankama ir suderinta, kad GMP dispečerinė tarnyba pagalbos kvietimus tinkamai ir operatyviai perduotų artimiausiai laisvai atitinkamo pasirengimo lygio GMP brigadai

2014-09-15 audito ataskaita Nr. FA-P-10-6-50 „Dėl Privalomojo sveikatos draudimo fonde atlikto finansinio (teisėtumo) audito rezultatų“.

Rekomendacija pateikta Sveikatos apsaugos ministerijai.

Nustatyta problema	Neįgyvendinimo priežastys	Terminas atidėtas
<p>Privalomojo sveikatos draudimo fondas, apskaičiuodamas lėšas, skirtas sumokėti už dispečerinių tarnybų teikiamas paslaugas, kai naudojama kokybiškesnė programinė įranga, taiko didesnį balą, t.y. už tokias paslaugas apmoka daugiau. Nustatėme, kad, taikydamas tokį didesnio apmokėjimo koeficientą, fondas neįsitikina, ar visų GMP stočių, kurioms centralizuotas paslaugas teikia GMP dispečerinių tarnybos, naudojama programinė įranga yra pakankama didesniai apmokėjimui gauti.</p>	<p>2016-05-11 susitikime su Sveikatos apsaugos ministerijos, Valstybinės ligonių kasos ir Akreditavimo tarnybos atstovais dar kartą buvo aptartas GMP dispečerinių tarnybų vertinimo klausimas. Svarstyta, kuri įstaiga turi pakankamai įstatymais suteiktų įgaliojimų šiuos vertinimus atlikti. Nuspręsta, kad GMP dispečerinių tarnybų vertinimus turėtų atlikti Akreditavimo tarnyba.</p> <p>Šiuo metu yra parengtas sveikatos apsaugos ministro įsakymo projektas dėl Greitosios medicinos pagalbos paslaugų teikimo ir išlaidų apmokėjimo tvarkos aprašo pakeitimo.</p> <p>Ministrui patvirtinus naują tvarkos redakciją, turėtų būti pradėti GMP dispečerinių tarnybų vertinimai.</p>	<p>Pradinis terminas: 2014-12-31</p> <p>Terminas atidėtas iki: 2015-04-30 2016-06-30 2017-06-30</p>

4. REKOMENDACIJA: Numatyti, kad įstatymų leidėjų savivaldybėms nustatyti tam tikrų veiksmų įvykdymo terminai nebūtų atidedami

2010-09-30 audito ataskaita Nr. VA-P-30-1-17 „Savivaldybių administracinė priežiūra“

Rekomendacija pateikta Vyriausybei.

Nustatyta problema	Neįgyvendinimo priežastys	Terminas atidėtas
<p>Nustatyta atveju, kai Vyriausybės atstovai atideda Seimo įstatymais savivaldybėms nustatytų tam tikrų veiksmų įvykdymo terminus, t. y. pakeičia teisės aktą priėmusio subjekto valią, išreikštą teisės akte.</p>	<p>Vyriausybė, įgyvendindama rekomendaciją, Seimui 2011-02-04 pateikė Savivaldybių administracinės priežiūros įstatymo 6 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą (Nr. XIP-2893). Jame siūloma įtvirtinti nuostatą, kad Vyriausybės atstovas kitą nurodytų veiksmų įvykdymo terminą gali nustatyti tik tuo atveju, jei šis terminas nėra nustatytas įstatyme ar kitame teisės akte.</p> <p>Seimo kanceliarijos Teisės departamentas dėl šio projekto 2011-03-16 pateikė išvadą Nr. XIP-2893, nuroydamas, kad projektas iš esmės atitinka galiojančius įstatymus ir juridinės technikos taisykles, tačiau jokie tolimesni veiksmai neatliekami.</p>	<p>Pradinis terminas: 2011-06-01</p> <p>Terminas atidėtas iki: 2011-06-01 2012-08-31 2013-08-30 2014-08-29 2015-08-31 2016-08-31</p>

5. REKOMENDACIJA: Siekiant apsaugoti kreditorių interesus, mažinti įmonių bankrotų pavėluoto inicijavimo riziką, išvengti piktnaudžiavimo restruktūrizavimo procesu atitolinant bankroto procedūras, įmonių vadovų ir savininkų tinkamos atsakomybės už tyčinius ir nusikalstamus veiksmus sukeltiant įmonės nemokumą, LR Vyriausybei pateikta 12 rekomendacijų

2014-11-25 audito ataskaita Nr. VA-P-20-8-15 „Įmonių bankroto proceso valdymas ir kontrolė“.
2015-10-02 audito ataskaita Nr. VA-P-20-12-14 „Įmonių restruktūrizavimo proceso valdymas“
Rekomendacijos pateiktos Vyriausybei.

Nustatyta problema	Neįgyvendinimo priežastys	Terminas atidėtas iki:
<p>Bankrutavusių įmonių kreditorinių reikalavimų padengimo lygis yra žemas ir siekia 13 proc. Bankrutavusių įmonių turtas ne visada realizuojamas efektyviai. Administratoriaus atlyginimo ir kitų administravimo išlaidų apmokėjimo reglamentavimas nepakankamas.</p> <p>Įmonių bankroto procesas nepakankamai gerai koordinuojamas ir kontroliuojamas, restruktūrizavimo procesas neefektyvus, kreditorių interesai nepakankamai apsaugoti, dėl to gali sumažėti investuotojų (įmonių vadovų ir kreditorių) pasitikėjimas juo ir verslo aplinka</p>	<p>Vyriausybė parengė įstatymų pakeitimo įstatymų projektus, įgyvendinančius Valstybės kontrolės rekomendacijas, ir pateikė juos LR Seimui.</p> <p>Seimo Ekonomikos komiteto 2016-05-04 pateiktose Pagrindinio komiteto išvadose Nr. 108-P-13 „Dėl Lietuvos Respublikos įmonių restruktūrizavimo įstatymo Nr. IX-218 pakeitimo įstatymo projekto XIIP-3943“ ir „Dėl Lietuvos Respublikos įmonių bankroto įstatymo Nr. IX-216 pakeitimo įstatymo projekto XIIP-3944“ priimtas sprendimas įstatymų projektus grąžinti iniciatoriams tobulinti: įvertinti visus pasiūlymus ir pastabas, atsižvelgti į 2015-11-18 Ekonomikos komitete vykusios apvalaus stalo diskusijos „Nemokumo teisinės aplinkos tobulinimo perspektyvos“ metu akademinės bendruomenės ir verslo asocijuotų struktūrų išsakytą nuomonę dėl tikslingumo įmonių bankroto ir įmonių restruktūrizavimo procedūras reglamentuoti vienu teisės aktu. Seimo 2016-05-13 posėdyje (protokolas Nr. SPP-349) nutarta minėtus įstatymų projektus grąžinti tobulinti iniciatoriams.</p> <p>Finansų ministerija rengia ir 2017 metais numato pateikti suinteresuotoms institucijoms derinti naują konsoliduotą juridinių asmenų nemokumą reglamentuojančio įstatymo projektą. Juo numatoma įgyvendinti ir valstybinių audito ataskaitų „Įmonių bankroto proceso valdymas ir kontrolė“ ir „Įmonių restruktūrizavimo proceso valdymas“ rekomendacijas.</p>	<p>Terminas atidėtas iki: 2017-12-30</p>

6. REKOMENDACIJA: Užtikrinti, kad VšĮ Centrinė projektų valdymo agentūra (CPVA) pervestų į valstybės biudžetą sugražintus kreditus, sukauptas palūkanas, gražinamų paskolų įmokas ir kitas su tuo susijusias sumas.

2011-05-16 audito ataskaita Nr. FA-P-60-2-29 „Dėl Lietuvos Respublikos finansų ministerijoje atlikto finansinio (teisėtumo) audito rezultatų“.

Rekomendacija pateikta Finansų ministerijai.

Nustatyta problema	Neįgyvendinimo priežastys	Terminas atidėtas
VšĮ Centrinė projektų valdymo agentūra (CPVA) tikslinės paskirties lėšas, skirtas vienbučių, daugiabučių namų, butų ir socialinės paskirties pastatų šiltinimui kredituoti, naudojo ne pagal Vyriausybės nutarime nurodytą paskirtį ir nesivadovavo nutarimu Nr. 1209 patvirtinta gyvenamųjų namų, butų renovacijos ir šiltinimo kreditavimo tvarka. Agentūra, 2003 m. perėmusi 1995–1999 m. iš valstybės biudžeto išduotų paskolų pastatams šiltinti aptarnavimo sutartis ir pradėjusi priimti gražinamų paskolų įmokas, jų negražino į valstybės biudžetą, bet apskaitė kaip savo pajamas, kurias panaudojo veiklos sąnaudoms padengti ir turtui įsigyti. Pagal agentūros buhalterinės apskaitos duomenis 2015-09-30 valstybės biudžetui registruota 6,65 mln. eurų finansinė skola.	CPVA, vykdydama Finansų ministerijos įpareigojimą užtikrinti rekomendacijų įgyvendinimą, 2011-12-31 balanse užregistravo 22 654 323,0 Lt (6,5 mln. Eur) finansinę skolą valstybės biudžetui. Pažymėtina, kad ši suma į valstybės biudžetą vis dar nėra gražinta.	Pradinis terminas: 2012-03-02 Terminas atidėtas iki: 2013-06-01 2014-07-15 2015-07-15

Kartais pritrūksta pačių audituotų subjektų aktyvesnių veiksmų ir iniciatyvos įgyvendinant teiktas rekomendacijas, tačiau yra atvejų, kai tik jų veiksmų nepakanka – rekomendacijoms įgyvendinti reikalingi politiniai sprendimai. Iš šiandien stebimų neįgyvendintų valstybinio audito rekomendacijų, Seime priėmus jau parengtus ir pateiktus reikiamus teisės aktų projektus, būtų įgyvendinta 14.

4 lentelė. LR Seimui pateikti teisės aktų pakeitimo projektai, susiję su rekomendacijų įgyvendinimu.

1. TEISĖS AKTAS: Vaikų išlaikymo fondo įstatymo Nr. X-987 pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-4321	
2. TEISĖS AKTAS: Socialinių įmonių įstatymo Nr. IX-2251 pakeitimo įstatymo projektas Nr. XII-4623	
2013 m. ir 2014 m. finansiniai (teisėtumo) auditai Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijoje	
Rekomendacijos pateiktos Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai	
Rekomendacijos	Laukiamas poveikis
Apsvarstyti socialinės įmonės statuso išlaikymo tikslingumą, atsižvelgiant į metines neremtinės veiklos pajamas ir inicijuoti teisės aktų patikslinimą; arba šalia socialinės įmonės statuso nustatyti papildomas sąlygas gauti valstybės pagalbą	Socialinių įmonių įstatymo projekte nustatyti papildomi pagrindai, dėl kurių socialinės įmonės statusas yra naikinamas, nustatytos papildomos sąlygos valstybės pagalbai gauti, keičiamas neremtinės veiklos pajamų dydis, numatyta suvienodinti reikalavimus tikslinėms asmenų grupėms socialinėse įmonėse ir neįgalųjų socialinėse įmonėse, nustatyti papildomi reikalavimai subsidijai asistento išlaidoms gauti.
Inicijuoti teisės aktų pakeitimus, kad socialinėse įmonėse kaip ir neįgalųjų socialinėse įmonėse dirbantiems asmenims būtų nustatytas tinkamiausias minimalus darbo laikas, leidžiantis pasiekti įmonei keliamus tikslus.	
Siekiant užtikrinti socialinių įmonių subsidijavimo pagrįstumą ir tikslingumą nustatyti asistento neįgaliajam būtinumo įvertinimo kriterijus.	

Inicijuoti, kad Vaikų išlaikymo fondo įstatyme šio fondo administratoriui būtų suteikta teisė neatlygintinai naudotis valstybės registruose esančiais duomenimis, reikalingais vykdyti įstatyme nustatytas funkcijas, numatytos teisės, pareigos ir priemonės nuolat tikrinti aplinkybes, turinčias įtakos teisei gauti išmoką

Vaikų išlaikymo fondo įstatymo pakeitimo įstatymo projektu tobulinamas ir tikslinamas Vaikų išlaikymo fondo išmokų skyrimo ir mokėjimo teisinis reguliavimas. Įstatymo projekte numatyta fondo administratoriaus teisė reikalauti iš juridinių ir fizinių asmenų, valstybės ir savivaldybių įmonių, institucijų, įstaigų, organizacijų pateikti duomenis ir informaciją, reikalingą Fondo administratoriaus funkcijoms atlikti, taip pat nustatyta pareiga nuostatų nustatyta tvarka ir terminais tikrinti duomenų apie pareiškėjus, vaikus ir skolininkus teisingumą. Tikėtina, kad šių teisių ir pareigų vykdymas sumažins nepagrįstai mokamų išmokų skaičių.

3. TEISĖS AKTAS: LR vaiko teisių pagrindų įstatymo Nr. I-1234 pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-2931

2012 m. veiklos auditas Vaikų teisių apsauga

Rekomendacijos pateiktos Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai ir Teisingumo ministerijai

Rekomendacijos

Laukiamas poveikis

Inicijuoti teisės aktų pakeitimus, kuriais būtų: reglamentuotas vaiko paėmimas ir nustatyti vienodi visoms savivaldybėms: grėsmės vaiko gyvybei, sveikatai ir saugumui vertinimo kriterijai, šeimos situacijos pablogėjimo / pagerėjimo vertinimo kriterijai, minimalus šeimos situacijos stebėjimo laikotarpis po vaiko paėmimo.

Priėmus LR vaiko teisių pagrindų įstatymo pakeitimo projektą ir reglamentavus vaiko paėmimo kriterijus visose savivaldybėse, bus suvienodinta praktika, nustatyti aiškūs kriterijai, kuriais remiantis vaikas paimamas.

Inicijuoti teisės aktų pakeitimus, kuriais būtų vaiko teisių apsaugos skyriams nustatyta teisė gauti neatlygintinai valstybės registru duomenis teisės aktuose nustatytais funkcijoms atlikti

Vaiko teisių apsaugos skyriai galėtų nemokamai naudotis valstybės registru duomenimis, kurie reikalingi jų funkcijoms atlikti. Dėl ribotų finansinių resursų ne visada Vaiko teisių apsaugos skyriai gali disponuoti visa reikalinga informacija, esančia valstybės registruose. Nemokamas duomenų prieinamumas pagerins skyrių darbą.

Siekiant, kad visiems smurtą artimoje aplinkoje patyrusiems asmenims nedelsiant po smurto įvykio būtų suteikta pagalba, tobulinti pagalbos organizavimo sistemą taip, kad: (...) būtų nustatytas konkretus terminas, per kurį vaiko teisių apsaugos skyriai, gavę iš policijos informaciją apie vaikus, kurie patyrė smurtą, buvo jo liudininkai ar gyvena aplinkoje, kurioje buvo smurtauta, turi susisiekti su minėtais vaikais (jų atstovais).

Rekomendacijos įgyvendinimas atidėtas, siejant jos įgyvendinimą su Seime registruoto Vaiko teisių apsaugos pagrindu įstatymo pakeitimo įstatymo projekto ir jam įgyvendinti reikalingų poįstatyminių teisės aktų priėmimu.

Inicijuoti teisės aktų pakeitimus, kuriais būtų aiškiai apibrėžta vaiko teisių apsaugos specialistų procesinė padėtis baudžiamajame procese

Priimtas Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso 8, 9, 28, 43, 44, 128, 185, 186, 188, 214, 239, 272, 275, 276, 280, 283, 308 straipsnių ir priedo pakeitimo ir Kodekso papildymo 27-1, 36-2, 56-1, 186-1 straipsniais įstatymas Nr. XII-2194, tačiau jame paliktas ankstesnis teisinis reguliavimas dėl nepilnamečių apklausose dalyvaujančių specialistų. Ketinama grįžti prie baudžiamojo proceso kodekso pataisų, atlikus mokslinę studiją (turi atlikti Lietuvos teisės institutas) nustatant, koks būtų geriausias modelis, susijęs su vaiko teisėmis baudžiamajame procese. Teisingumo ministerija pagal poreikį ketina teikti Baudžiamojo proceso kodekso pataisus.

4. TEISĖS AKTAS: Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 3.48, 3.151, 3.153, 3.172, 3.176, 3.182, 3.183, 3.184, 3.209, 3.210, 3.212, 3.217, 3.218, 3.219, 3.220, 3.223, 3.224, 3.226, 3.254, 3.257, 3.259, 3.260, 3.262, 3.264, 3.266 ir 3.269 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-2933

2013 m. veiklos auditas Vaikų globos organizavimas

Rekomendacija pateikta Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai

Rekomendacijos

Inicijuoti teisės aktų pakeitimus, numatant mažesnį vaikų skaičių šeimynose ir globos namų šeimynose, kai jose globojami vaikai, turintys emocijų ir elgesio sutrikimų.

Laukiamas poveikis

Įstatymo projekto 22 straipsnyje siūloma nustatyti, kad juridinis asmuo šeimyna globotų (rūpintųsi) nuo 4 iki 8 globojamų vaikų šeimos aplinkoje (buvo iki 12 vaikų).

5. TEISĖS AKTAS: Energetikos įstatymo Nr. IX-884 2, 6, 9, 21, 25, 30 ir 37 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-4599

2011 m. veiklos auditas „Elektros energetikos sektoriaus pertvarka“ ir 2015 m. veiklos auditas „Valstybinio audito ataskaitoje „Elektros energetikos sektoriaus pertvarka“ pateiktos rekomendacijos įgyvendinimas“.

Rekomendacija pateikta Energetikos ministerijai

Pastaba: Projekto svarstymas įtrauktas į Lietuvos Respublikos Seimo 2016 m. rugsėjo 13 d. (antradienio) posėdžių darbotvarkę

Rekomendacijos

Teisės aktuose Valstybinei kainų ir energetikos kontrolės komisijai (VKEKK) suteikti teisę gauti visą reikalingą informaciją iš dukterinių ir asocijuotų elektros energetikos įmones aptarnaujančių bendrovių apie jų sąnaudas, pajamas, sutartinius įsipareigojimus ir kainodaras, kai su jomis sudaromi vidaus sandoriai arba prekės, paslaugos ar darbai perkami iš šių įmonių kaip iš vienintelio pasirinkto tiekėjo.

Laukiamas poveikis

Įstatyme siūloma nustatyti energetikos įmonių, kurių veiklai yra taikomos valstybės reguliuojamos kainos, dukterinių ar asocijuotų įmonių pareigą VKEKK, jos prašymu teikti visą reikalingą informaciją apie energetikos įmonėms suteiktų paslaugų teikimo ar parduotų prekių tiekimo sąnaudas, pajamas, sutartinius įsipareigojimus ir kainodaras, kurie turi įtakos valstybės reguliuojamoms energijos kainoms.

Seimui priėmus energetikos įstatymo projektą Nr. IX-884, VKEKK turės galimybę prieiti prie visų energetikos sektoriaus reguliuojamų įmonių dukterinių ir asocijuotų įmonių duomenų. Tai turėtų užkardyti galimybę piktnaudžiauti išpūstomis sąnaudomis, kurias apmoka vartotojai pirkdami paslaugas.

Vyriausybė 2016 m. birželio mėn. Seimui pateikė Energetikos įstatymo atskirų straipsnių pakeitimo įstatymo projektą. Įstatymo projekte numatytos nuostatos VKEKK suteiktų teisę gauti visą reikalingą informaciją iš energetikos įmonių, kurių veiklai taikomos reguliuojamos kainos, apie jų dukterinių ir asocijuotų įmonių suteiktas paslaugas, kainas, sutartinius įsipareigojimus ir kt.

Energetikos ministerija kreipėsi į Audito komitetą prašydama pagal galimybes paspartinti šio įstatymo projekto svarstymą ir priėmimą Seime.

6. TEISĖS AKTAS: Lietuvos Respublikos apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje įstatymo Nr. XI-1425 4, 5, 7, 8 ir 9 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-4593

2014 m. veiklos auditas Apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje organizavimas

Rekomendacijos pateiktos LR Vyriausybės kanceliarijai ir Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai

Rekomendacijos

Siekiant užtikrinti nukentėjusiųjų asmenų apsaugą, tobulinti smurtą patyrusio asmens apsaugos užtikrinimo priemonių skyrimo tvarką taip, jog sprendimai dėl minėtų priemonių skyrimo būtų priimami, įvertinus pakartotinio smurto rizikos laipsnį ir paskirtas kardomąsias priemones..

Laukiamas poveikis

Šiuo projektu siūloma tobulinti smurtą patyrusio asmens apsaugos užtikrinimo priemonių taikymo tvarką, numatant aiškią apsaugos priemonių skyrimo tvarką, pagal kurią būtų vertinami pakartotinio smurto rizikos laipsnis ir paskirtosios kardomosios priemonės, taip pat aiškiai numatomi subjektai, kurie turi teisę kreiptis į teismą dėl apsaugos užtikrinimo priemonių skyrimo

7. TEISĖS AKTAS: LR prekių ženklų įstatymo Nr. VIII-1981 21 straipsnio pakeitimo ir 22 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektas Nr. XIIP-4578

8. TEISĖS AKTAS: LR patentų įstatymo Nr. I-372 29 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-4579

9. TEISĖS AKTAS: LR dizaino įstatymo Nr. IX-1181 26 straipsnio pakeitimo ir 27 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektas Nr. XIIP-4580

10. TEISĖS AKTAS: LR puslaidininkinių gaminių topografijų teisinės apsaugos įstatymo Nr. VIII-791 13 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-4581

2014 m. veiklos auditas Teisingumo ministerijos informacinių išteklių valdymas (pagrindinių registrų) valdymas

Rekomendacija pateikta Teisingumo ministerijai

Rekomendacijos

Inventorizuoti valdymo srities informacinius išteklius, peržiūrėti jų valdymą reglamentuojančius aktus ir priimti sprendimus dėl šių aktų keitimo vadovaujantis Valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymu.

Laukiamas poveikis

Priėmus įstatymų pakeitimus, Teisingumo ministerija taps Prekių ženklų registro, Patentų registro, Dizaino registro ir Topografijų registro valdytoja ir galės savarankiškai priimti sprendimus dėl šių išteklių biudžetų planavimo, vadovaujantis Valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymu.

4. AUDITORIŲ STEBIMOS PROBLEMOS, REIKALAUJANČIOS POKYČIO

Pirmojoje rekomendacijų ataskaitoje, teiktoje 2016 m. kovo mėnesį, atkreipėme dėmesį ne tik į rekomendacijų įgyvendinimą, bet ir į viešojo sektoriaus problemas, nustatytas ankstesnių valstybinių auditų ar strateginių tyrimų metu. Šios problemos buvo aptartos su Vyriausybės nariais, pristatytos Seimo Audito komitetui, kuris paragino Vyriausybę imtis atitinkamų veiksmų. Audito komitetas ataskaitoje įvardytas problemas pasiūlė įvertinti ir kitiems Seimo komitetams. Lygindami metų pradžioje ir šiuo metu stebimas viešojo sektoriaus problemas, manome, kad didelė dalis jų liko.

5 lentelė. Auditorių stebimų problemų viešajame sektoriuje pokytis per 2016 m. I pusmetį.

Problema (kovo mėn.)	Pokytis (rugpjūčio mėn.)
Aplinkos apsauga	
Vis dar nerandama sprendimo, kaip turėtų būti organizuota ir vykdoma aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės funkcija.	Rizika lieka, nes per šį laikotarpį keitėsi Valstybinės aplinkos apsaugos tarnybos statusas ir funkcijos, tarnyba neteko kontrolės funkcijos. Po pasikeitimų, regionų aplinkos apsaugos departamentų veikla ir toliau lieka neprižiūrima. Be to, paskutiniu metu ypač išryškėjo teritorijų planavimo priežiūros ir kontrolės problemos. EPBO rekomendacijose taip pat kritiškai įvertinta aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės sistema.
Kol kas neįgyvendinti ES direktyvų reikalavimai dėl atliekų rūšiavimo, nebaigti įgyvendinti atliekų mechaninio biologinio apdorojimo įrenginių statybos projektai. Vėluoja pavojingų atliekų sąvartyno įrengimas ir neišnaudojamas UAB „Toksika“ pavojingų atliekų deginimo įrenginys.	Rizika dėl UAB „Toksika“ veiklos išnykusi, nes per 2015-uosius metus surinko 55 proc. daugiau pavojingų atliekų, beveik 4 kartus daugiau atliekų sudegino ir metų apyvartą padidino 45 proc. Bendrovė pradėjo eksploatuoti ir naujai pastatytą pavojingų atliekų sąvartyną. Pradėjus jį eksploatuoti, Lietuvoje sukurta visa reikiama infrastruktūra saugiai šalinti susidarancias pavojingas atliekas, tačiau Aplinkos ministerija turėtų veiksmingiau skatinti rinkti ir utilizuoti pavojingas atliekas, panaudojant Lietuvoje sukurtą infrastruktūrą.
Neįgyvendintos EPBO rekomendacijos, kurios skatina imtis priemonių racionalizuojant sektorius, kuriuose veikia didelis skaičius tą pačią veiklą vykdančių įmonių, pvz., 42 miškų urėdijos.	Rizika likusi, nes Vyriausybės patvirtintame EPBO rekomendacijų įgyvendinimo priemonių plane dėl VVJ tik 2018 m. I ketv. numatyta sujungti panašią veiklą vykdančias teritoriniu principu veikiančias įmones, tarp jų ir miškų urėdijas, jei Seimas priims Miškų ūkio įstatymo pakeitimą.
Energetika	
Siekiant energijos tiekimo saugumo, konkurencingumo ir vystymo kompleksiško, būtina atnaujinti nacionalinę energetikos strategiją.	Rizika lieka, nes kol kas parengtos tik Nacionalinės energetikos strategijos gairės, jos pristatytos Seimo komitetams, Lietuvos pramoninkų konfederacijai. Pristatymuose pateikta daug siūlymų jas tobulinti. Energetikos ministerija galutinį strategijos projektą planuoja pateikti Seimo rudens sesijai.
Teisės aktuose Valstybinei kainų ir energetikos kontrolės komisijai nesuteikta teisė gauti visą reikalingą informaciją iš dukterinių ir asocijuotų elektros energetikos įmones aptarnaujančių bendrovių, dėl ko sunku užtikrinti energetikos kainų skaidrumą ir pagrįstumą.	Rizika išliks, kol Seimas nepriims Vyriausybės 2016 m. birželio mėn. Seimui pateikto Energetikos įstatymo kai kurių straipsnių pakeitimo įstatymo projekto. Numatytos nuostatos VKEKK suteiktų teisę gauti visą reikalingą informaciją iš energetikos įmonių, kurių veiklai taikomos reguliuojamos kainos, apie jų dukterinių ir asocijuotų įmonių suteiktas paslaugas, kainas, sutartinius įsipareigojimus ir kt.
Nepakankamai kontroliuojami VĮ Ignalinos atominės elektrinės vykdomi turto pardavimo aukcionai.	

Problema (kovo mėn.)	Pokytis (rugėjo mėn.)
Kultūra	
<p>Kultūros srities įstaigų veikla nepakankamai orientuota į rezultatus, jų veikos kokybė nėra tinkamai vertinama, vangiai vyksta kultūros įstaigų išorinis vertinimas.</p>	<p>Šiuo metu atliekamas Kultūros ministerijai pavestų funkcijų vykdymo auditas.</p>
<p>Du dešimtmečius tęsiasi gyventojų išskeldinimo iš Trakų istorinio nacionalinio parko pastatų problema, dėl to gali būti prarasta galimybė panaudoti ES paramos lėšas Užutrakio dvaro pastatų pritaikymo viešojo turizmo reikmėms.</p>	<p><i>Pastaba. Kultūros ministerija Valstybės kontrolei ir Vyriausybės kanceliarijai 2016-03-08 raštu Nr. S1-98 pateikė informaciją apie gyventojų išskeldinimo iš Užutrakio dvaro sodybos teritorijos darbų eigą ir planus.</i></p> <p><i>Ministerijos nuomone, naujam ES struktūrinių fondų lėšomis planuojamam finansuoti Užutrakio dvaro sodybos tvarkybos darbų etapui rengiamasi sistemingai ir rizikų, kad dalis pastatų liks nerestauruota, nes iš jų nebus laiku išskeldinti gyventojai, neižvelgia.</i></p> <p><i>Valstybės kontrolė toliau stebės gyventojų išskeldinimo iš Užutrakio dvaro sodybos teritorijos situaciją.</i></p>
Socialinė apsauga ir darbas	
<p>Užsitęsiosios problemos dėl vienodo motinystės (tėvystės) išmokų apskaičiavimo pagrindo, socialinių įmonių reglamentavimo.</p>	<p>Dėl vienodo motinystės (tėvystės) išmokų apskaičiavimo pagrindo Seimo Socialinių reikalų ir darbo komitetas 2016-05-18 posėdyje išreiškė nepritarimą.</p> <p>Ministerija parengė Socialinių įmonių įstatymo projektą, pakeitė sąlygas ir tvarką dėl socialinių įmonių statuso suteikimo, jo praradimo ir kt., tačiau Seimo pavasario sesijoje įstatymo projektas nepriimtas. Priėmus įstatymą problema bus išspręsta. Projektas registruotas LR Seime.</p>
<p>Nenustatytas realus skurdo lygis, būtina peržiūrėti socialinių išmokų bazinius rodiklius ir skurstančiųjų skaičių šalyje.</p>	<p>Siekiant nustatyti realų skurdo lygį šalyje, rekomendavome parengti ir patvirtinti minimalaus gyvenimo lygio (bazinė socialinė išmoka (BSI)) ir valstybės remiamų pajamų nustatymo metodikas. Socialinės apsaugos ir darbo ministerija nuo 2012 m. du kartus prašė pratęsti rekomendacijų įgyvendinimo terminą, motyvuodama tuo, kad Europos Komisija vėluoja parengti rekomendacijas dėl šių rodiklių skaičiavimo visoms valstybėms narėms. 2016 m. sausio mėn. ministerija rekomendaciją atmetė, vėliau vėl nutarė įgyvendinti, birželio mėn. vėl nesutiko su metodikos rengimu, siūlo atsisakyti rekomendacijos, nes pagal metodiką skaičiuojamas dydis susijęs su kitų išmokų ir baudų mokėjimu. Šiuo metu BSI tvirtinamas Vyriausybės nutarimu, tačiau nėra kriterijų, kuriais remiantis būtų tvirtinamas šis dydis, todėl nėra žinoma, ar tvirtinamas BSI yra susijęs su skurdo lygiu ir kokią įtaką jis turi skurdo mažinimui. Mūsų nuomone, rizika aktuali, nes visi dydžiai turi būti pagrįsti – apskaičiuojami pagal patvirtintas metodikas.</p>
<p>Maisto pirkimas nepasiturintiems turi būti vykdomas kuo žemesne kaina, kad būtų pamaitintas platesnis skurstančiųjų ratas.</p>	<p>Ministerija iniciavo maisto nepasiturintiems asmenims pirkimo iš Europos pagalbos labiausiai skurstantiems asmenims fondo lėšų organizatoriaus pakeitimą. Nuo 2016-05-11 Vyriausybės nutarimu Nr. 461 atsakinga už projekto, kurio metu perkamas maistas nepasiturintiems asmenims, paskirta VŠĮ Europos socialinio fondo agentūra (ESFA). Ministerija tikisi, kad pakeitus projekto vykdytoją maisto nepasiturintiems asmenims už tokią pačią sumą bus nupirka daugiau. Šiuo metu ministerija rengia sutartį su agentūra kaip projekto vykdytoja. Pakeistas maisto nepasiturintiems asmenims pirkimo Europos pagalbos labiausiai skurstantiems asmenims fondo lėšų organizatorius, tačiau lieka rizika, kad maisto nebus įsigyjama žemesne kaina.</p> <p><i>Pastaba. Rizikos aktualumas paaiškės naujai paskirtai institucijai vykdant funkcijas.</i></p>

Problema (kovo mėn.)	Pokytis (rugėjo mėn.)
<p>Neišspręstas nepilnamečių po socializacijos centrų adaptacijos visuomenėje klausimas, kurio sprendimui būtinas bendradarbiavimas su Švietimo ir mokslo ministerija ir savivaldybėmis.</p>	<p>Šiuo metu galiojančiuose teisės aktuose numatyta parengti tik programas vaikams esant socializacijos centruose, tačiau nėra numatytos priemonės jiems iš tokių centrų išėjusiems. Švietimo ir mokslo ministerija yra parengusi Vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymo projektą, kuriame nustatytos sąlygos ir galimybės nepilnamečiams, išėjusiems iš socializacijos centrų, tinkamai adaptuotis visuomenėje, tačiau Seimo pavasario sesijoje įstatymo projektas nepriimtas. Dėl to rizika lieka aktuali.</p>
<h3>Sveikatos apsauga</h3>	
<p>Sveikatos apsaugos ministerijai dar nepavyksta įgyvendinti greitosios medicinos (GMP) pagalbos automobilių parko atnaujinimo programos, nupirkti naujų automobilių ir nuosekliai skatinti visoje šalyje vienodai operatyviai ir kokybiškai teikti gyvybiškai būtinas GMP paslaugas.</p>	<p>GMP automobilių pirkimo procesas vis dar užsitęsęs. Ministerija pateikė informaciją, kad birželio 15 d. viešojo pirkimo komisijos greitosios medicinos pagalbos automobilių viešajam pirkimui organizuoti ir atlikti posėdyje atplėšti vokai su pasiūlymais. Numatoma, kad jų vertinimas gali užtrukti daugiau nei 1 mėn., be to, skirtingų tipų automobilių pristatymo terminai – 120 ir 150 kalendorinių dienų, todėl rekomendacijos įgyvendinimo terminas dar kartą pratęstas (3-ias pratęsimas) iki 2016 m. gruodžio 30 d.</p> <p><i>Pastaba. Nors stebima pažanga pradėjus vykdyti viešuosius pirkimus, bet gautas vieno konkurso GMP automobiliams pirkti dalyvio skundas dėl viešojo konkurso laimėtojo galimai nesąžiningų veiksmų. Galimi teisminiai ginčai.</i></p>
<p>Nepakeista bazinių kainų, taikomų apdraustiesiems kompensuojant ortopedijos techninių priemonių įsigijimą, nustatymo tvarka, taigi nesiekiami taupiai ir skaidriai naudoti Privalomojo sveikatos draudimo fondo lėšas ir panaikinti nustatyto kartelinio susitarimo pasekmes.</p>	<p>Sveikatos apsaugos ministerija patvirtino naują bazinių kainų nustatymo projektą. Viešųjų pirkimų tarnyba yra įpareigojusi Valstybinę ligonių kasą nutraukti sutartis ir vykdyti viešuosius pirkimus įsigyjant ortopedijos technines priemones.</p>
<p>Šalies mastu nesukurta asmens sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumo ir kokybės stebėsenos sistema, tobulintina e. sveikatos sistema.</p>	<p>Nenustatyti ir nestebimi asmens sveikatos priežiūros paslaugų kokybės kriterijai ir rodikliai, neanalizuojama, nelyginama gydymo įstaigų ir specialistų veikla. Nėra sveikatos priežiūros specialistų kompetencijų vertinimo sistemos. Stringa e. receptas, nepakankamos teleradiologijos galimybės.</p> <p><i>Pastaba. 2016 m. gegužės mėn. pradėtas e. sveikatos sistemos auditas, pabaiga 2017 m. vasarį.</i></p>
<h3>Švietimas ir mokslas</h3>	
<p>Lietuvos mokinių pasiekimai yra vieni žemiausių Europoje ir padėtis daugelį metų nesikeičia, todėl labai svarbu užtikrinti ikimokyklinio, priešmokyklinio ir bendrojo lavinimo kokybę.</p>	<p>Sistemiškai nesprenžiamą problemą: pedagogo profesiją renkami blogiausiai besimokantys abiturientai; pedagogų kvalifikacija neorientuota gerinti mokinių pasiekimus ir pažangą; neatliekamas ikimokyklinio ugdymo įstaigų kokybės vertinimas; mokinių pasiekimai vertinami ne visose šalies mokyklose, o informacija neprieinama viešai; mokytojų ir mokyklų vadovų atestacija nesiejama su mokinių pasiekimais.</p>
<p>Į Valstybės fondo sąskaitą nepervestos sukauptos ir nenaudojamos Garantinio fondo lėšos pavaldžioje įstaigoje Valstybiniame studijų fonde, neteisėtai iš ministerijos asignavimų finansuojamas Vilkaviškio vyskupijos Krikščioniškasis kultūros centras.</p>	<p>Problema yra, nes rekomendacija neįgyvendinta ir po kreipimosi į Vyriausybės kanceliariją. Informuosime naująją Vyriausybę.</p>
<p>Daugiau dėmesio turi būti skiriama švietimo kokybės gerinimui ir mokyklų tinklo optimizavimui visais lygmenimis (priešmokyklinio, ikimokyklinio, bendrojo ugdymo, profesinio mokymo, studijų), specialistų rengimas turi atitikti darbo rinkos poreikius.</p>	<p>Investicijos orientuojamos į infrastruktūros gerinimą, o ne į ugdymo ir studijų kokybę. Neturime informacijos, kiek baigusiųjų profesinio mokymo ir aukštojo mokslo įstaigas įsidarbina pagal specialybę, todėl abiturientai ir jų tėvai renkami studijų kryptis, nebūtinai užtikrinančias įsidarbinimą ir nemažėja aukštojo mokslo studijų įstaigų.</p>

Problema (kovo mėn.)	Pokytis (rugėjo mėn.)
Aukštojo mokslo srityje pasigendama Švietimo ir mokslo ministerijos kaip politiką šioje srityje formuojančios institucijos, sprendžiant aukštųjų mokyklų pertvarkos ir aukštųjų mokyklų tinklo optimizavimo problemas.	Tarptautinės institucijos ragina imtis aukštojo mokslo ir studijų įstaigų tinklo pertvarkos, tačiau Tarptautinio valiutos fondo, EBPO, Europos Komisijos raginimas peržiūrėti finansavimo mechanizmą lieka be atsako, o mokslo ir studijų kokybė negerėja.
Teisingumas	
Dėl neefektyvios teisėkūroje dalyvaujančių subjektų veiklos ilgėja teisėkūros procesas ir taip delsiama spręsti svarbias valstybei problemas.	<i>Pastaba. Į 2016 m. valstybinio audito programą įtrauktas auditas „Teisėkūros procesas“, kurį planuojama pradėti 2016 m. II pusmetyje.</i>
Neefektyviai sprendžiamas valstybei padarytos žalos atlyginimo klausimas.	<i>Pastaba. Atliktas auditas „Valstybės biudžeto apsauga, valstybei atlyginus kitų asmenų padarytą žalą“. Pateiktos rekomendacijos Vyriausybei ir kt. subjektams.</i>
Laiku atliekamas ir tinkamas Laisvės atėmimo vietų modernizavimo programos įgyvendinimas leistų atpiginti bausmių vykdymo sistemą, pagerintų personalo darbo ir nuteistųjų laikymo sąlygas.	Laisvės atėmimo vietų modernizavimo terminai ne kartą buvo nukeliami, todėl lieka rizika, kad gali būti nepasiekti modernizavimo programos tikslai. <i>Pastaba. Vykdam 2016 m. valstybinio audito programą atliekamas auditas „Programos Bausmių vykdymo sistema įgyvendinimas“: vertinama ir tai, kaip įgyvendinama Laisvės atėmimo vietų modernizavimo programa.</i>
Transportas ir komunikacijos	
Aktualus klausimas – ar esamas valstybės įmonių, prižiūrinčių valstybinės reikšmės kelius, finansavimo ir atsiskaitymo už panaudotas lėšas modelis neriboja galimybių dalyvauti kitiems ūkio subjektams, kurie, tikėtina, pateiktų konkurencingą paslaugų kainą.	Rizika yra, nes nepasikeitė valstybės įmonių, prižiūrinčių valstybinės reikšmės kelius, finansavimo ir atsiskaitymo už panaudotas lėšas modelis.
Blogėjant saugaus eismo užtikrinimui Lietuvos keliuose, būtina imtis radikalių veiksmų padėčiai iš esmės pakeisti.	Rizika lieka, nes per 2016 m. I pusmetį, palyginti su praėjusiu metų tuo pačiu laikotarpiu, eismo saugumo rodikliai iš esmės nepagerėjo: avarijose žuvusiųjų skaičius sumažėjo 10 proc., bet sužeistųjų skaičius išaugo 21 proc., o eismo įvykių – 22 proc.
Nesutarta, kas turėtų spręsti valstybės informacinių išteklių infrastruktūros konsolidavimo, duomenų mainų ir institucinio požiūrio nesuderinamumo problemas.	Seimo pavasario sesijoje įstatymų ¹ pakeitimai nepriimti, vėluoja valstybės informacinių išteklių infrastruktūros konsolidavimo darbai (Vyriausybės 2015-05-13 nutarimas Nr. 498).
„Rail Baltica“ yra didžiausias per visą nepriklausomybės laikotarpį infrastruktūros projektas, labai reikšmingas Lietuvos valstybei ir jos biudžetui tiek siektinų tikslų, tiek numatomų išlaidų prasme.	Aukščiausioji audito institucija įdėmiai stebi šį projektą ir su juo susijusias rizikas: pakankamo ES paramos finansavimo intensyvumo (apie 85 proc.) ir nacionalinio finansavimo užtikrinimą, pastatytos naujos infrastruktūros Lietuvos valstybės nuosavybės užtikrinimą, valstybinės kontrolės šiame projekte išlaikymą, galimų užsienio investuotojų atrankos skaidrumą ir valstybės įsipareigojimus jiems, iš dalies įgyvendinto projekto funkcionavimą, europinės vėžės įrangos poreikį, galimas problemas išperkant žemę „Rail Baltica“ II etapu. Taip pat rizikas, susijusias su kol kas neapibrėžta ir nesuderinta Lietuvos, Latvijos ir Estijos įmonės „RB Rail AS“ veikla, funkcijomis ir atsakomybe, numatomu įgyvendinto projekto valdymu modeliu.

¹ Lietuvos Respublikos valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymas, Lietuvos Respublikos informacinės visuomenės paslaugų įstatymas, Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybės institucijų įstatymas.

Problema (kovo mėn.)	Pokytis (rugėjo mėn.)
Valstybės ūkis ir rinkos kontrolė	
Atliekant auditą „Valstybei svarbūs ekonominiai projektai“ pastebėtos reikšmingos problemos: statuso suteikimas kiekvienam projektui inicijuojamas individualiai, neįvertinus srities kompleksiskai; nesukurta bendra, nuosekli projektų atrankos sistema; teikiama su vidaus rinka nesuderinama valstybės pagalba; projektai valdomi neturint aiškių valdymo principų ir kt.	Rizika lieka: Vyriausybė 2016 m. gegužės mėn. pasitarime pritarė Ūkio ministerijos parengtam rekomendacijų įgyvendinimo planui, kurį įgyvendinus turėtų būti sprendžiamos audito metu nustatytos problemos, tačiau priemonės neįgyvendintos.
Atsižvelgiant į EPBO rekomendacijas, svarbu užtikrinti valstybės valdomų įmonių (VVĮ) dalyvavimą rinkoje, VVĮ ir privataus sektoriaus įmonių vienodas konkurencijos sąlygas.	Rizika lieka, nes Vyriausybė patvirtintame EPBO rekomendacijų įgyvendinimo priemonių plane dėl VVĮ nėra konkrečių priemonių, kaip užtikrinti VVĮ dalyvavimą rinkoje, VVĮ ir privataus sektoriaus įmonių vienodas konkurencijos sąlygas.
Centrinė perkančioji organizacija CPO LT vis dar per mažai dirba su tiekėjais dėl sutarčių vykdymo, prekių ir paslaugų kokybės, daugiau kaip 1,5 metų nevykdomi kuro pirkimai per sistemą.	Rizika lieka, nes vis dar nėra galimybės vykdyti kuro pirkimų naudojantis CPO LT katalogu, nes vyksta teisminis ginčas tarp CPO LT ir Viešųjų pirkimų tarnybos. Perkančiosios organizacijos skundžiasi naudojantis CPO LT katalogu įsigytų nekokybiškų prekių gausa ir CPO LT nenoru tarpininkauti ar priimti atitinkamus sprendimus, kai nėra vykdomi sutartiniai įsipareigojimai tarp tiekėjo ir perkančiosios organizacijos. Į šias problemas dėmesį atkreipia ir tarnyba.
Valstybės turto ir finansų valdymas	
Seimas neinformuojamas apie metinių strateginių tikslų pasiekimo rezultatus. Kartu su biudžeto vykdymo ataskaitų rinkiniu pateikiama ši informacija padėtų Seimui atlikti parlamentinę kontrolę.	2015 metų valstybės biudžeto audito rezultatai rodo, kad situacija apie atsiskaitymą už strateginių tikslų pasiekimą iš esmės nėra pasikeitusi, o pateikta informacija nėra tinkama jų vartotojams sprendimų priėmimui. Šiuo klausimu pasigedome rezultatyvių Finansų ministerijos veiksmų, siekiant pakeisti atsiskaitymo tvarką.
Būtina tobulinti konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rengimo procesą bei informacijos atskleidimą aiškinamajame rašte.	2015 m. VKFAR ataskaitos ir aiškinamasis raštas ne visais atvejais parengtas pagal VSAFAS reikalavimus. Rizika lieka, nes daug konsolidavime dalyvaujančių subjektų daro valstybės ir nacionalinį finansinių ataskaitų konsolidavimo procesą nepaprastai sudėtingą.
Ydinga esama praktika, kai Vyriausybė ar asignavimų valdytojas, naudodamiesi atitinkamų metų rodiklių įstatyme suteiktomis teisėmis, pakeičia Seimo įstatymu patvirtintus finansinius rodiklius. Tai rodo neskaidrų asignavimų planavimą, sudaro prielaidas Seimui patvirtinti vienus biudžeto rodiklius, o Vyriausybei ar asignavimų valdytojui biudžeto vykdymo metu juos pakeisti.	Esama tvarka ir praktika, kai naudodamasi atitinkamų metų rodiklių įstatyme suteiktomis teisėmis, Vyriausybė ar asignavimų valdytojas pakeičia Seimo įstatymu patvirtintus finansinius rodiklius, sudaro prielaidas Seimui patvirtinti vienus biudžeto finansinių rodiklius, o Vyriausybei ar asignavimų valdytojui biudžeto vykdymo metu juos pakeisti. Tokia praktika ydinga, nes prieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijai. Be to, rodo asignavimų planavimo skaidrumo trūkumą. Reikalinga iš esmės svarstyti, kokius ir kiek finansinių rodiklių privalo patvirtinti Seimas, kad būtų užtikrintas Konstitucijos laikymasis ir suteiktos pakankamai protingos teisės Vyriausybei vykdant biudžetą.
Nepakanka Finansų ministerijos šeiminkiško ir ūkiškumo stiprinant veiklą VĮ Turto banke, Valstybinėje mokesčių inspekcijoje, UAB „Būsto paskolų draudimas“, VĮ „Indėlių ir investicijų draudimas“.	Rizika likusi iš dalies: atlikdami IAE eksploataavimo nutraukimo fondo 2015 m. finansinių ataskaitų auditą, vertinome, ar VĮ Ignalinos atominės elektrinės Nereikalingo arba netinkamo (negalimo) naudoti turto pardavimo viešuose prekių aukcionuose tvarkos aprašas parengtas pagal Vyriausybės patvirtinto tvarkos aprašo nuostatas, aukcionai buvo organizuojami ir vykdomi pagal apraše nustatytą tvarką; ar ministerija kontroliavo, kad visos lėšos, gautos už IAE parduotą turtą, laiku ir visa suma būtų pervestos į fondo sąskaitą. Šioje srityje teisėtumo pažeidimų nenustatyta.

Problema (kovo mėn.)	Pokytis (rugsėjo mėn.)
<p>Valstybės turto valdymas nėra pakankamai skaidrus ir efektyvus, iš dalies politizuotas. Lieka problemos nekilnojamojo turto valdymo, žemės ir įmonių valdymo srityse. Nepakankama valstybės tarnautojų motyvacija ir atsakomybė efektyviai valdyti valstybės turtą. Nėra vykdomas reguliarus valstybės institucijų ir įstaigų turto valdymo įvertinimas. Nesant palyginamų duomenų ir vertinimo kriterijų, negalima teigti, kaip efektyviai institucija ar įstaiga valdo turtą ir kokie jos veiklos rodikliai. Valstybės turto vertė vis dar neatspindi jo tikrosios rinkos vertės</p>	<p><i>Nauja rizika</i></p>
Vidaus reikalai	
<p>Būtina paspartinti valstybės tarnybos pertvarką, pirmiausiai įvertinant valstybės institucijų vykdomas funkcijas ir valstybės tarnautojų poreikį.</p>	<p>Rizika lieka – esminių pokyčių nėra.</p>
Užsienio reikalai	
<p>Stinga užsienio lietuvių bendruomenių ir diplomatinė atstovybių bendradarbiavimo, todėl gali būti nepasiekti programos „Globali Lietuva“ tikslai.</p>	<p>Surinkome papildomą informaciją. Užsienio reikalų ministerija pateikė duomenis apie bendradarbiavimą su užsienio lietuvių bendruomenėmis. Manome, kad mūsų keltą riziką ministerija valdo, todėl papildomai stebėti nėra poreikio.</p>
<p>Nepakankamai reglamentuotos Lietuvos Respublikos asmenų delegavimo į tarptautines ir ES ar užsienio institucijas kontrolės procedūros.</p>	<p>Esminių pokyčių kol kas nėra. Užsienio reikalų ministerija Seimo Audito komitetą ir Valstybės kontrolę 2016-05-25 informavo, kad rengia Lietuvos Respublikos asmenų delegavimo į tarptautines ir ES institucijas ar užsienio valstybinių institucijas įstatymo pakeitimo projektą. Teisės akto pakeitimai leis aiškiau nustatyti ministerijos ir kitų institucijų sąveiką ir atsakomybę, vertinant delegavimo tikslumą, tiksliau apibrėš keitimosi informacija apie numatomą ir vykdomą asmenų delegavimą į tarptautines ir ES institucijas ar užsienio valstybių institucijas tarp Lietuvos Respublikos institucijų tvarką.</p>
Žemės ūkis	
<p>Lieka aktualios valstybinės žemės valdymo problemos užtikrinant teisėtą valstybinės žemės naudojimą kaimo vietovėse, išnuomos žemės naudojimą pagal paskirtį, pajamų už išsimokėtinai parduotą žemę surinkimą į valstybės biudžetą.</p>	<p>Nacionalinė žemės tarnyba imasi veiksmų, aukščiausiosios audito institucijos ataskaitos padės identifikuoti trūkumus, tačiau problemos sprendimas pareikalaus laiko.</p>
<p>Žemės ūkio srities valstybės įmonių valdymas neužtikrina visų ministerijos valdomų įmonių verslo vertės augimo ir tinkamo valstybės investuoto kapitalo grąžos.</p>	<p>Problema lieka. Tai, kad rizika aktuali, matyti vertinant 2016 m. veiklos rezultatus.</p>
<p>Europos Audito Rūmų konstatuojamas aukštas klaidų lygis naudojant ES paramą žemės ūkio srityje rodo, kad šios paramos administravimas yra tobulintinas, lieka svarbus nacionalinių institucijų gebėjimas užkirsti kelią šioms klaidoms, jas aptikti ir ištaisyti prieš deklaruoiant išlaidas.</p>	<p>Problema lieka, nes Europos Audito Rūmai auditų metu pasirinktuose pavyzdžiuose nustato klaidų.</p>

Problema (kovo mėn.)	Pokytis (rugėjo mėn.)
Savivalda	
<p>Trūksta racionalių ir efektyvių priemonių vaikų ir mokinių maitinimo organizavimo savivaldybėse trūkumams taisyti.</p>	<p>Rizika lieka, nes planuojamos priimti priemonės dėl atlikto mokinių maitinimo audito rezultatų savivaldybėse parengtos, bet dar nepatvirtintos. Vyriausybės kanceliarijos ministrų 2016-08-02 pasitarime buvo svarstomas Vyriausybės nutarimo projektas, kuriuo planuota patvirtinti priemonių planą, padėsiantį pagerinti mokinių maitinimo kokybę ir išspręsti kitas audito metu iškeltas problemas. Priemonių planas nebuvo patvirtintas nutarimu. Kadangi tai yra trumpalaikio planavimo dokumentas, nuspręsta, kad jį turi tvirtinti Socialinės apsaugos ir darbo bei Švietimo ir mokslo ministerijos bendru įsakymu. Taigi priemonių planas parengtas, bet nepatvirtintas.</p>
<p>Tinkamai įgyvendinti civilinei saugai keliamus tikslus, pasirengti valdyti gresiančias ar susidariusias ekstremaliąsias situacijas, apsaugoti gyventojus pavojaus atveju.</p>	<p>Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas, siekdamas pašalinti naudojamų perspėjimo priemonių trūkumus ir užtikrinti gyventojų saugumą, patobulino galiojančią tvarką, kuria aiškiai savivaldybėms nurodė, kokiomis priemonėmis yra perspėjami gyventojai apie gresiantį pavojų. Taip pat departamentas, prieš atlikdamas perspėjimo sistemų (GPIIS) plėtrą, atliko tyrimą, kurio metu įsivardijo priežastis, lėmusias, jog perspėjimo pranešimai nepasiekia visų gyventojų. Departamentas GPIIS plėtrą planuoja įgyvendinti, pasinaudodamas ES fondų paramos lėšomis. Rekomendacijų įgyvendinimo eigą stebime.</p>
<p>Vietinės reikšmės kelių plėtrą vykdyti sistemškai, užtikrinant tinkamą investicijų planavimą, projektų atranką ir tinkamą apskaitą.</p>	<p>Šiais metais atlikę savivaldybėse konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinių audito procedūras matome, kad situacija nesikeičia.</p>
<p>Nebus pasiektas 2014–2020 m. Nacionalinėje pažangos programoje užsibrėžtas tikslas – iki 2020 m. būsto prieinamumą pažeidžiamoms gyventojų grupėms padidinti iki 100 proc., nes strateginio planavimo sistema tiek Socialinės apsaugos ir darbo ministerijoje, tiek savivaldybėse neorientuota į spartesnį mažas pajamas turinčių asmenų aprūpinimą būstu; savivaldybėms nenustatytos užduotys, kurias jos turi įvykdyti už valstybės lėšas; naujos paramos priemonės – būsto nuomos ir išperkamosios būsto nuomos mokesčių dalies kompensacijos nespėdžia aprūpinimo būstu problemų; ministerija ir savivaldybės stokoja sisteminio požiūrio į socialinio būsto plėtrą šalies mastu.</p>	<p>Nauja problema.</p> <p><i>Pastaba. Tinkamai įgyvendinus šių metų audito rekomendacijas, bus prisidedama prie paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti politikos formavimo, ministerija galės priimti pagrįstus valdymo sprendimus, mažas pajamas gaunantys asmenys bus sparčiau aprūpinami gyvenamuoju būstu.</i></p>